

Nachtronde

Ander werk van Patrick Modiano in vertaling:

- De plaats van de ster* (roman, 1973)
- De ringboulevards* (roman, 1974)
- Villa Triste* (roman, 1976)
- De straat van de donkere winkels* (roman, 1980)
- Memory Lane* (roman, 1983)
- Aardige jongens* (roman, 1984)
- Verloren wijk* (roman, 1987)
- Zondagen in augustus* (roman, 1988)
- Verdaagd verdriet* (roman, 1990)
- Trouwboekje* (roman, 1992)
- Het circus komt voorbij* (roman, 1994)
- Hondelente* (roman, 1995)
- Uit verre vergetelheid* (roman, 1998)
- Dora Bruder* (roman, 1998)
- Onbekende vrouwen* (novellen, 2000)
- Kleine Bijou* (roman, 2002)
- Nachtelijk ongeval* (roman, 2004)
- Een stamboek* (roman, 2005)
- In het café van de verloren jeugd* (roman, 2008)
- De horizon* (roman, 2011)
- Het gras van de nacht* (roman, 2013)
- Om niet te verdwalen* (roman, 2015)
- De kleine ballerina* (prentenboek met
Jean-Jacques Sempé, 2015)

Patrick Modiano

Nachtronde

Vertaald door Edu Borger

Amsterdam · Antwerpen
Em. Querido's Uitgeverij BV

De vertaler ontving voor deze vertaling een werkbeurs van
het Nederlands Letterenfonds.

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

Oorspronkelijke titel *La ronde de nuit*
Oorspronkelijke uitgever Éditions Gallimard, Frankrijk
Copyright © 1969 Patrick Modiano
Copyright Nederlandse vertaling © 2015 Edu Borger/
Em. Querido's Uitgeverij BV, Spui 10,
1012 WZ Amsterdam

Omslag Brigitte Slangen
Omslagbeeld Elisabeth Perotin
Foto auteur Olivier Roller

ISBN 978 90 214 0018 1 / NUR 302
www.querido.nl

Voor Rudy Modiano

*Waarom had ik mij juist met de objecten van
mijn afschuw en mededogen vereenzelvigd?*

– Scott Fitzgerald

Gelach in het donker. De Khédive heeft het hoofd opgeheven.

'Dus je speelde een spelletje mahjong, terwijl je op ons zat te wachten?'

En hij gooit de ivoren stenen op het bureau door elkaar.

'In je eentje?' vraagt meneer Philibert.

'Zat je al lang op ons te wachten, jongetje?'

Hun woorden gaan gepaard met gefluister en ernstige stembuigingen. Meneer Philibert glimlacht en maakt een vaag handgebaar. De Khédive buigt zijn hoofd naar links en blijft zo moedeloos staan, waarbij zijn wang bijna zijn schouder raakt. Als een maraboe.

Midden in de salon een vleugel. Paarse wandbekleding en gordijnen. Grote vazen vol dahlia's en orchideeën. Het licht van de kroonluchters is mistig, zoals in nachtmerries.

'Een beetje muziek om ons te ontspannen?' oppert meneer Philibert.

'Lichte muziek, we hebben lichte muziek nodig,' verklaart Lionel de Zieff.

'"Zwischen heute und morgen"?' stelt graaf Baruzzi voor. 'Het is een slowfox.'

'Ik heb liever een tango,' verklaart Frau Sultana.
'O, ja, ja, alsjeblieft,' smeekt barones Lydia Stahl.
"Du, Du gehst an mir vorbei", 'prevelt Violette Morris klagerig.

'Vooruit dan maar met "Zwischen heute und morgen", 'beslist de Khédive.

De vrouwen zijn veel te zwaar opgemaakt. De mannen zijn in felle kleuren gekleed. Lionel de Zieff draagt een oranje pak en een overhemd met okerkleurige strepen, Pols de Helder een geel jasje en een hemelsblauwe pantalon en graaf Baruzzi een grijsgroene smoking. Er vormen zich enkele paren. Costachesco danst met Jean-Farouk de Méthode, Gaétan de Lussatz met Odicharvi, Simone Bouquereau met Irène de Tranzé... Meneer Philibert houdt zich, leunend tegen het linkervenster, afzijdig. Hij haalt zijn schouders op wanneer een van de gebroeders Chapochnikoff hem ten dans vraagt. De Khédive, die achter het bureau zit, fluit zachtjes mee en slaat de maat.

'Dans je niet, jongetje?' vraagt hij. 'Ongerust? Maak je geen zorgen, je hebt alle tijd... Alle tijd...'

'Zie je,' verklaart meneer Philibert, 'politiewerk is een kwestie van veel, veel geduld.'

Hij loopt naar de consoletafel en pakt het in bleekgroen marokijnleer gebonden boek dat erop lag: *Bloemlezing van het verraad. Van Alcibiades tot en met kapitein Dreyfus*. Hij bladert erin en alles wat hij tussen de bladzijden vindt – brieven, telegrammen, visitekaartjes, verdroogde bloemen

– legt hij op het bureau. De Khédive schijnt een zeer levendige belangstelling voor dit speurwerk te hebben.

‘Je lievelingsboek, jongetje?’

Meneer Philibert overhandigt hem een foto. De Khédive onderwerpt hem aan een langdurig onderzoek. Meneer Philibert is achter hem gaan staan. ‘Zijn moeder,’ mompelt de Khédive terwijl hij naar de foto wijst. ‘Is het niet zo, jongetje? Mevrouw uw moeder?’ Hij herhaalt ‘Mevrouw uw moeder’ en er stromen twee tranen over zijn wangen, stromen tot bij zijn mondhoeken. Meneer Philibert heeft zijn bril afgezet. Zijn ogen staan wijd open. Hij moet ook huilen. Op dat moment barsten de eerste maten van ‘Bei zärtlicher Musik’ los. Het is een tango en ze hebben niet genoeg ruimte om zich vrij te bewegen. Ze botsen tegen elkaar op, sommige struikelen zelfs en glijden uit op het parket. ‘Danst u niet?’ vraagt barones Lydia Stahl. ‘Kom, sta mij de volgende rumba toe.’ ‘Laat hem met rust,’ prevelt de Khédive. ‘Deze jongen heeft geen zin in dansen.’ ‘Alleen maar een rumba, een rumba,’ smeekt de barones. ‘Een rumba! Een rumba!’ gilt Violette Morris. In het licht van de twee kroonluchters krijgen ze een kleur, lopen ze rood aan en neigen ze naar donkerpaars. Het zweet druipt langs hun slapen, ze sperren hun ogen wijd open. Het gezicht van Pols de Helder wordt zwart alsof het door vuur verzengd wordt. De wangen van graaf Baruzzi worden steeds holler, de kringen

onder de ogen van Rachid von Rosenheim zwel-
len op. Lionel de Zieff legt een hand op zijn hart.
Costachesco en Odicharvi lijken door versuffing
overmand te zijn. In de make-up van de vrouwen
verschijnen barstjes en hun haar krijgt steeds fel-
lere tinten. Ze raken allemaal in ontbinding en
zullen vast en zeker ter plaatse weggroten. Stin-
ken ze al?

‘Om het kort maar krachtig te zeggen, jongetje,’
fluistert de Khédive. ‘Ben je in contact gekomen
met degene die “de prinses de Lamballe” genoemd
wordt? Wie is hij? Waar bevindt hij zich?’

‘Hoor je?’ prevelt meneer Philibert. ‘Henri wil
bijzonderheden over degene die “de prinses de
Lamballe” genoemd wordt.’

De grammofoonplaat is gestopt. Ze versprei-
den zich over de divans, de poefs en de bergères.
Méthode opent een flacon cognac. De gebroeders
Chapochnikoff verlaten het vertrek en keren te-
rug met bladen vol glazen. Lussatz vult ze tot de
rand. ‘Laten we klinken, lieve vrienden,’ stelt Ha-
yakawa voor. ‘Op de gezondheid van de Khédive,’
roept Costachesco uit. ‘Op de gezondheid van in-
specteur Philibert,’ verklaart Mickey de Voisins.
‘Een toast op Madame de Pompadour,’ krijgt ba-
rones Lydia Stahl. Hun glazen stoten tegen elkaar.
Ze slaan de inhoud in één keer achterover.

‘Het adres van Lamballe,’ prevelt de Khédive.
‘Wees aardig, lieve schat. Geef ons het adres van
Lamballe.’

'Je weet heel goed dat wij de sterksten zijn, lieve schat,' fluistert meneer Philibert.

De anderen plegen met zachte stem overleg. Het licht van de luchters wordt zwakker, schommelt tussen blauw en donkerpaars. Je kunt hun gezichten niet meer onderscheiden. 'Hotel Blitz is steeds pietepeuteriger.' 'Maak je geen zorgen. Zolang ik er ben, heb je een blanco volmacht van de ambassade.' 'Eén briefje van graaf Grafkreuz, mijn beste, en de Blitz sluit definitief de ogen.' 'Ik zal een goed woordje voor je doen bij Otto.' 'Ik ben een boezemvriendin van dr. Best. Zal ik het er met hem over hebben?' 'Eén telefoontje naar Delfanne en alles komt in orde.' 'We moeten hard zijn tegenover onze tussenpersonen, anders maken ze er misbruik van.' 'Geen pardon!' 'Temeer omdat wij hen dekken!' 'Ze zouden ons er dankbaar voor moeten zijn.' 'Wij zullen om rekenschap worden gevraagd, zij niet.' 'Zij zullen zich er wel uit redden, dat zal je zien! Terwijl wij...!' 'Hier is het laatste woord nog niet over gezegd.' 'Het nieuws van het front is voortreffelijk. VOORTREFFELIJK!'

'Henri wil het adres van Lamballe,' herhaalt meneer Philibert. 'Doe even je best, jongetje.'

'Ik begriip je terughoudendheid volkomen,' zegt de Khédive. 'Ik stel je dit voor: je geeft ons eerst de plekken waar we vannacht alle leden van de groep kunnen arresteren.'

'Gewoon even om op gang te komen,' voegt meneer Philibert eraan toe. 'Daarna zal het je veel

makkelijker vallen om het adres van Lamballe over je lippen te krijgen.'

'We pakken ze vannacht,' prevelt de Khédive. 'We luisteren naar je, mijn jongen.'

Een geel notitieboekje, aangeschaft in de rue Réaumur. 'Bent u student?' vroeg de verkoopster. (Men is geïnteresseerd in jongelui. De toekomst is aan hen, je zou hun plannen willen weten, ze worden met vragen overstelpt.) Je zou een zaklantaarn moeten hebben om de bladzijde terug te vinden. Je ziet niets in dit schemerduister. Je bladert met je neus op het papier gedrukt in het notitieboekje. Het eerste adres is in hoofdletters geschreven: dat van de luitenant, de leider van de verzetsgroep. Je doet je best om zijn donkerblauwe ogen te vergeten, en zijn warme stem waarmee hij zei: 'Gaat het, jongetje?' Je zou willen dat de luitenant van geen enkele kant deugde, dat hij kleinzielig, pretentius en schijnheilig was. Dat zou het allemaal makkelijker maken. Maar er is geen vuiltje in deze diamant van het zuiverste water te bekennen. Als laatste redmiddel denk je aan de oren van de luitenant. Je hoeft maar naar al dat kraakbeen te kijken om onbedwingbare braakneigingen te krijgen. Hoe kan de menselijke soort over zulke uitgroeisels beschikken? Je stelt je voor dat de oren van de luitenant daar op het bureau liggen, groter dan in het echt en vol met aderen. En dan noem je haastig de plek waar hij vannacht zal zijn: place du Châtelet. Daarna gaat het vanzelf. Je geeft een

stuk of tien namen en adressen zonder zelfs maar in je notitieboekje te kijken. Je praat op de toon van een brave leerling die een fabel van La Fontaine voordraagt.

'Er staat ons een mooie vangst te wachten,' zegt de Khédivé.

Hij steekt een sigaret op, richt het puntje van zijn neus naar het plafond en blaast kringetjes rook. Meneer Philibert is voor het bureau gaan zitten en bladert in het notitieboekje. Hij controleert zeker de adressen.

De anderen blijven met elkaar praten. 'Zullen we nog een keertje dansen? Ik heb de kriebels in mijn benen.' 'Lichte muziek, we hebben lichte muziek nodig!' 'Laat iedereen zeggen wat hij het liefst heeft! Een rumba!' "'Serenata ritmica'!" "'So stell ich mir die Liebe vor'!" "'Coco Seco'!" "'Whatever Lola Wants'!" "'Guapa Fantoma'!" "'No me dejes de querer'!" 'Of zullen we "Hide and Seek" spelen?' Ze klappen in hun handen. 'Ja, ja! "Hide and Seek'!' Ze stikken van het lachen in het donker. Het trilt ervan.

Een paar uur eerder. De grote waterval in het bois de Boulogne. Het orkest beulde een creoolse wals af. Er waren twee mensen aan het tafeltje naast het onze gaan zitten. Een oude meneer met een parelgrijze snor en een witte vilthoed, en een oude dame in een donkerblauwe jurk. De wind liet de lampionnen die in de bomen hingen heen en weer

schommelen. Coco Lacour rookte zijn sigaar. Esmeralda dronk braaf haar glaasje grenadine. Ze zeiden niets. Daarom houd ik van ze. Ik zou ze heel precies willen beschrijven. Coco Lacour: een roodharige reus met de ogen van een blindeman, waarin van tijd tot tijd een peilloze droefenis oplicht. Hij verbergt ze dikwijls achter een donkere bril en zijn zware, aarzelende tred zorgt ervoor dat hij op een slaapwandelaar lijkt. Esmeralda's leeftijd? Het is een heel klein, minuscuul meisje. Ik zou een massa ontroerende details over hen kunnen opsommen, maar ik zie er, uitgeput, van af. Coco Lacour, Esmeralda, neem maar genoeg met die namen, zoals ik genoeg heb aan hun stille aanwezigheid aan mijn zijde. Esmeralda keek vol verwondering naar de beulen van het orkest. Coco Lacour glimlachte. Ik ben hun beschermengel. We zullen elke avond naar het Bois de Boulogne gaan om nog intenser van de zachte zomer te genieten. Wij zullen dat mysterieuze vorstendom betreden, met al zijn meren, boslanen en in het groen verscholen theesalons. Er is hier sinds onze kinderjaren niets veranderd. Weet je nog? Je speelde met je hoepel op de lanen van het Pré Catelan. De wind streek over Esmeralda's haar. Haar pianoleraar had me verteld dat ze vooruitging. Ze leerde solfège aan de hand van de Beyer-methode en ze zou spoedig kleine stukjes van Wolfgang Amadeus Mozart kunnen spelen. Coco Lacour stak schuchter, alsof hij zich verontschuldigde, de brand in een sigaar.

Ik ben dol op ze. Niet de minste sentimentaliteit in mijn liefde. Ik denk: als ik er niet was, zouden ze vertrappt worden. Armzalig en krachteloos als ze zijn. Altijd stil. Een zuchtje wind, één enkele beweging zou genoeg zijn om ze te vellen. Maar met mij hebben ze niets te vrezen. Soms krijg ik de neiging om ze aan hun lot over te laten. Ik zou er een speciaal moment voor uitkiezen. Vanavond bijvoorbeeld. Ik zou opstaan en zachtjes tegen ze zeggen: 'Wacht even, ik kom zo terug.' Coco Lacour zou van ja knikken. Esmeralda's trieste glimlach. Ik zou de eerste tien stappen moeten zetten zonder me om te draaien. Daarna zou het vanzelf gaan. Ik zou naar de auto rennen en wegscheuren. Het moeilijkste: je greep niet laten verslappen gedurende de paar seconden die aan de verstikkingsdood voorafgaan. Maar niets doet onder voor de grenzeloze opluchting die je voelt wanneer het lichaam verslapt en heel langzaam naar de bodem zakt. Dat geldt in gelijke mate voor de badkuipmarteling als voor het verraad iemand in het donker aan zijn lot over te laten, na hem beloofd te hebben dat je zult terugkomen. Esmeralda vermaakte zich met een rietje. Ze blies erop en liet haar grenadine schuimen. Coco Lacour rookte zijn sigaar. Wanneer ik door de duizelingwekkende neiging om ze in de steek te laten word overvallen, bekijk ik ze één voor één, let op hun geringste gebaar en bespied hun gelaatsuitdrukkingen zoals je je aan de balustrade van een brug vastklampt.

Als ik ze aan hun lot overlaat, dan raak ik weer in de eenzaamheid van het begin verzeild. Het is zomer, zei ik bij mezelf om me gerust te stellen. Iedereen komt de volgende maand terug. Het was inderdaad zomer, maar die duurde verdacht lang. Geen enkele auto meer in Parijs. Geen enkele voetganger. Van tijd tot tijd werd de stilte door klokgelui verbroken. Als ik een zonovergoten laan in liep, kwam de gedachte wel eens bij me op dat ik een nachtmerrie had. De mensen hadden Parijs in juli verlaten. 's Avonds troffen ze elkaar voor een laatste keer op de terrassen van de Champs-Élysées en het bois de Boulogne. Nog nooit had ik de treurigheid van de zomer zo intens gevoeld als op die momenten. Het is het seizoen van het vuurwerk. Een hele wereld die op het punt stond te verdwijnen vertoonde zijn laatste uitbundigheid onder het gebladerte en de lampionnen. De mensen liepen elkaar omver, spraken op zeer luide toon, lachten en knepen elkaar nerveus. Je hoorde glazen stukvallen en portieren dichtslaan. De uittocht begon. Overdag wandel ik door deze op drift geraakte stad. Er komt rook uit de schoorstenen: ze verbranden hun oude papieren alvorens ervandoor te gaan. Ze willen niet opgescheept zitten met overbodige bagage. Er bewegen zich rijen auto's naar de poorten van Parijs, en ik ga op een bank zitten. Ik zou met ze mee willen vluchten, maar er valt voor mij niets te verliezen of te redden. Wanneer ze vertrokken zijn, zullen er schim-

men om mij heen opdoemen en een kring om mij heen vormen. Ik zal een paar gezichten herkennen. De vrouwen zijn veel te zwaar opgemaakt, de mannen geven blijk van een negroïde elegantie: krokodillenleren schoenen, veelkleurige pakken en platina zegelringen. Sommigen laten zelfs om de haverklap een rij gouden tanden zien. Ik ben in handen gevallen van niet al te betrouwbare lieden: ratten die bezit nemen van een stad, nadat de pest de bevolking heeft gedecimeerd. Ze geven me het legitimatiebewijs van een politiemann en een vergunning om een wapen te dragen, en verzoeken me in een 'verzetsgroep' binnen te dringen om hem te ontmantelen. Sinds mijn kinderjaren heb ik zo veel beloftes gedaan waar ik me niet aan gehouden heb en zo veel afspraken gemaakt waar ik niet heen ben gegaan, dat het me 'kinderlijk eenvoudig' lijkt om een voorbeeldige verrader te worden. 'Wacht, ik kom zo terug.' Al die voor het laatst aanschouwde gezichten, voordat de duisternis ze opslokte... Sommigen konden zich niet voorstellen dat ik hen verliet. Anderen keken me met lege ogen strak aan: 'Zeg, u komt toch wel terug?' Ik herinner me ook dat eigenaardige gevoel van hartzeer, telkens als ik op mijn horloge keek: ze zitten al vijf, tien, twintig minuten op me te wachten. Ze hebben hun vertrouwen misschien nog niet verloren. Ik kreeg de neiging om naar de afgesproken plaats te rennen en die duizeling duurde over het algemeen een uur. Wanneer je ie-

mand verraadt is het veel makkelijker. Nauwelijks een paar seconden, net de tijd om haastig de namen en adressen op te sommen. Verklikker. Ik zal zelfs een moordenaar worden, als ze dat willen. Ik zal mijn slachtoffers met een pistool met een geluiddemper neerschieten. Daarna bekijk ik hun brillen, sleutelhangers, zakdoeken en stropdassen – armzalige voorwerpen die alleen van belang zijn voor degenen van wie ze zijn en die me nog dieper ontroeren dan de gezichten van dode mensen. Voordat ik ze vermoord laat ik mijn blik op een van de nederigste delen van hun persoon rusten: hun schoenen. Men denkt ten onrechte dat alleen nerveuze handbewegingen, gelaatsuitdrukkingen, blikken en stembuigingen je direct kunnen ontroeren. Het aangrijpende zie ik in hun schoenen. En wanneer ik wroeging voel omdat ik ze vermoord heb, zal ik niet aan hun glimlach of aan hun mooie eigenschappen denken, maar aan hun schoenen. Los hiervan brengt het laag-bijde-grondse politiewerk dezer dagen verrekte veel op. Mijn zakken zitten vol bankbiljetten. Dankzij mijn rijkdom kan ik Coco Lacour en Esmeralda beschermen. Zonder hen zou ik erg eenzaam zijn. Soms denk ik dat ze niet bestaan. Ik ben die roodharige blindeman en dat kwetsbare, piepkleine meisje zelf. Een uitstekende gelegenheid om medelijden met mezelf te krijgen. Nog even geduld. De tranen komen eraan. Ik zal eindelijk de zoete geneugten van de *self-pity*, zoals de Engelse Joden

zeggen, leren kennen. Esmeralda glimlachte naar me en Coco sabbelde op zijn sigaar. De oude me-
neer en de oude dame in donkerblauwe jurk. De
lege tafeltjes om ons heen. De luchters die ze ver-
geten waren uit te doen... Ik was voortdurend bang
dat ik hun auto's op het grind zou horen remmen.
De portieren zouden dichtslaan en ze zouden in
een slingerbeweging op ons afkomen. Esmeralda
blies belletjes en keek met gefronste wenkbrau-
wen hoe ze wegvlogen. Een ervan spatte uiteen te-
gen de wang van de oude dame. De wind ruiste in
de bomen. Het orkest speelde de eerste maten van
een csardas, vervolgens een foxtrotwijsje en een
mars. Het zal al gauw niet meer duidelijk zijn wat
voor muziek het is. De instrumenten raken bui-
ten adem en krijgen de hik, en ik zie het gezicht
weer voor me van de man die ze naar de salon had-
den gesleept, de handen vastgebonden met een
ceintuur. Hij wilde tijd winnen en grijnsde eerst
vriendelijk naar ze, alsof hij ze probeerde af te lei-
den. Omdat hij zijn angst niet meer kon bedwin-
gen, probeerde hij ze toe te lonken: hij knipoogde
naar ze, ontblootte met schokkende gebaartjes
zijn rechterschouder en begon, bevend over zijn
hele lijf, met de eerste bewegingen van een buik-
dans. Ik moet hier geen seconde langer blijven. De
muziek zal na een laatste oprisping wegsterven.
En de luchters zullen uitdoven.

'Zullen we blindemannetje spelen?' 'Uitstekend idee!' 'We hoeven geen blinddoek om.' 'Het is donker genoeg.' 'Jij begint, Odicharvi!' 'Tedereen een andere kant op!'

Ze lopen geruisloos. Je hoort ze de deur van de kast openmaken. Ze willen zich er zeker in verstoppen. Je krijgt de indruk dat ze rond het bureau kruipen. De houten vloer kraakt. Er botst iemand tegen een meubelstuk op. De gestalte van iemand anders tekent zich voor het venster af. Er klinkt ingehouden gelach. Zuchten. Ze bewegen zich steeds sneller. Het lijkt of ze alle kanten op rennen. 'Ik heb je, Baruzzi.' 'Pech gehad, ik ben Helder.' 'Wie loopt daar?' 'Raad maar!' 'Rosenheim?' 'Nee!' 'Costachesco?' 'Nee.' 'Geven jullie het op?'

'We arresteren ze vannacht,' verklaart de Khédive. 'De luitenant en alle leden van de verzetsgroep. ALLEMAAL. Die lui saboteren ons werk.'

'Je hebt ons nog niet het adres van Lamballe gegeven,' prevelt meneer Philibert. 'Wanneer besluit je ertoe, kleintje? Kom...!'

'Laat hem even op adem komen, Pierrot.'

Het licht gaat plotseling weer aan. Ze knippen met hun ogen. Ze staan nu rond het bureau. 'Ik heb een droge keel.' 'Laten we drinken, beste vrienden, laten we drinken!' 'Een liedje, Baruzzi, een liedje!' 'Er was eens een klein bootje...' 'Ga door, Baruzzi, ga door!' 'Dat nog no-ho-hooit had gevaren...' 'Zal ik jullie mijn tatoeages laten zien?' stelt Frau Sultana voor. Ze scheurt haar blouse

open. Op elke borst heeft ze een scheepsanker. Barones Lydia Stahl en Violette Morris duwen haar omver en kleden haar helemaal uit. Ze stribbelt tegen, ontworstelt zich aan hun omhelzingen en windt ze op door het slaken van kleine kreetjes. Violette Morris achtervolgt haar door de salon, waar Zieff in een hoekje op een kippenvleugel staat te sabbelen. 'Het doet een mens plezier om in deze tijden van ontbering goed te vreten. Weet je wat ik zo-even gedaan heb? Ik ben voor een spiegel gaan staan en ik heb mijn gezicht volgesmeerd met ganzenlever! Ganzenlever van vijftienduizend franc per plak!' (Hij lacht onbedaarlijk.) 'Nog een beetje cognac?' biedt Pols de Helder aan. 'Die is niet meer te vinden. Je betaalt honderdduizend franc voor een kwart liter. Engelse sigaretten? Ik krijg ze regelrecht uit Lissabon: twintigduizend franc voor een pakje.'

'Ze zullen me binnenkort met "meneer het hoofd van politie" aanspreken,' verklaart de Khédive kortaf.

En hij begint plotseling voor zich uit te staren.

'Op de gezondheid van het hoofd van politie!' brult Lionel de Zieff.

Hij struikelt en komt op de vleugel terecht. Zijn glas is uit zijn handen geglipt. Meneer Philibert neemt samen met Paulo Hayakawa en Baruzzi een dossier door. De gebroeders Chapochnikoff zijn druk in de weer rond de grammfoon. Simone Bouquereau bekijkt zichzelf in de spiegel.

Die Nacht
Die Musik
Und dein Mund

neuriet barones Lydia, terwijl ze even een danspasje maakt.

'Een seance met seksueel-hemelse paneuritmie?' hinnikt de magiër Ivanoff met zijn hengstenstem.

De Khédive slaat ze droevig gade: 'Ze zullen me met "hoofd van politie" aanspreken.' Hij verheft zijn stem: 'Meneer het hoofd van politie!' Hij bonst met zijn vuist op het bureau. De anderen slaan geen acht op die plotselinge humeurigheid. Hij staat op en zet het linkerraam van de salon een eindje open. 'Kom eens bij me, kleintje, ik heb behoefte aan je aanwezigheid! Zo'n gevoelige jongen als jij! Zo ontvankelijk... Je brengt mijn zenuwen tot rust...!'

Zieff ligt op de vleugel te snurken. De gebroeders Chapochnikoff hebben het opgegeven om de grammofoon aan de gang te krijgen. Zij inspecteren de vazen met bloemen één voor één, waarbij ze de positie van een orchidee corrigeren en zachtjes over de blaadjes van een dahlia strijken. Nu en dan draaien ze zich om in de richting van de Khédive en werpen ze angstige blikken op hem. Simone Bouquereau schijnt gefascineerd te worden door haar gezicht in de spiegel. Haar paarse ogen gaan wijd open en haar gelaatskleur wordt steeds